

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГАРМОНІЯ У ДЖАЗІ ТА ІМПРОВІЗАЦІЯ

фахова профілізація «Музичне мистецтво естради та джазу (інструменталісти)»

Спеціальність		025 Музичне мистецтво
Галузь знань		02 Культура і мистецтво
Ступінь вищої освіти		Бакалавр
Освітньо-професійна програма		Оркестрова майстерність
Курс		2,3
Семестр		3 – 6
Обсяг дисципліни (години / ECTS)		300 годин/10 кредитів
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)		обов'язкова
Мова викладання		українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Давидов Сергій Петрович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	доцент кафедри музичного мистецтва естради та джазу (клас спеціального фортепіано)
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/art-of-pop-and-jazz/Davydov.pdf serhii.davydov@num.kh.ua
Анотація		Силабус навчальної дисципліни «Гармонія у джазі та імпровізація» складено відповідно до освітньо-професійного курсу програми підготовки бакалаврів. Дисципліна «Гармонія у джазі та імпровізація» вирізняється всебічним комплексним теоретично-практичним змістом, який відображає всі основні аспекти функціонування гармонії та імпровізації у художньої системи джазового мистецтва.
Мета дисципліни		Розширення спектру професійного музично-творчого тезаурусу та вдосконалення креативного мислення здобувачів-бакалаврів галузі знань – «02 культура і мистецтво», спеціальності – «025 музичне мистецтво» на підґрунті вивчення специфіки використання у сфері джазового мистецтва виразних і формоутворювальних властивостей/можливостей ладогармонічних музичних ресурсів, що є для здобувачів важливою основою для генерування їх власних художньо-музичних концепцій, орієнтованих на розвиток джазового мистецтва.

Програмні результати навчання	ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності. ПРН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту. ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію. ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом. ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
Загальні компетентності	ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 12. Здатність працювати автономно. ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Фахові (спеціальні) компетентності	СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва. СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва. СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності. СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу. СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. <i>Ладовий генезис гармонії.</i> Діатонічні ладові звукоряди. Природний взаємозв'язок та взаємовплив ладових структур і акордів у межах цих звукорядів. Тональність як функціональна ладова система з належністю до мажорного або мінорного нахилу. Ангемітонні та гемітонні звукоряди. Пентатоніка. Симетричні звукоряди. Блюзовий лад. Тема 2. <i>Характеристика різноманітних типів структурної будови акордів.</i> Акорди терцового типу будови, акорди квартового принципу структуризації, акорди заданої структуризації. Класифікація акордів терцового надбудовного структурного типу і способи їх знакової фіксації за буквено-цифровою системою, прийнятою у джазовому мистецтві. Альтерації тонів акордів терцової структури. Тема 3. <i>Аранжовані моделі акордів терцового типу.</i> Способи формування аранжованих моделей акордів

терцового типу з 9, 11, 13 тонами. Стандартизовані форми викладу аранжованих акордів. Тісне, змішане та широке розташування тонів акордів. Переосмислення нестійких тонів лада в стійкі (й навпаки) у контексті панування у музично художньої системі джазу великих акордів терцової структури та гармонічних співзвуч квартової будови.

Тема 4. Ладофункціональні та фонічні властивості акордів. Ладофункціональні фактори нормативного руху акордів. Гармонічні звороти (V7-I), (IIm-V7-I) як відображення функціональних послідовностей (D-T), (S-D-T) і як знакова формула стандартизованого способу гармонічного розвитку в контексті тональних відхилень і модуляцій. Принципи та прийоми послідовного з'єднання аранжованих акордів.

Тема 5. Закономірності та способи акордових заміन акордів. Ускладнення і переосмислення гармонічних послідовностей початкових музичних тем в аспекті джазово-орієнтованого музикування. Заміни акордів за функціональною відповідністю. Заміни акордів за фонічною відповідністю.

Тема 6. Блокакорди. Блокакорди як один із прикладів застосування гетерофонії у джазі. Техніка блокакордів. Стандартні та оригінальні прийоми використання техніки блокакордів.

Тема 7. Поліакорди. Поліладовість. Поліфункціональність. Поліакорди як багатошарове об'єднання акордових співзвуч. Поліакордова гармонія як послідовний зв'язок художньо обумовлених багатошарових комплексно узгоджених субструктур.

Тема 8. Об'єднання мажору та мінору. Однойменні, паралельні та однотерцеві мажорно-мінорні функціональні ладові системи. Блюз як жанрова форма (лад, гармонія, архітектоніка форми початкової теми). Типові особливості музичного інтонування в блюзі.

Тема 9. Ладова модальність у джазі. Ладова модальність як позагармонічний ресурс імпровізації. Акорди квартового принципу структуризації та акорди змішаного (кварто-терцового) типу структуризації («So What» chords) як основні типові гармонічні співзвуччя у ладовому джазі. Співставлення і синтезування ладової модальності та функціональної гармонії.

Тема 10. Вільна гармонізація. Нефункціональна гармонія. Фонічні властивості акордів. Гармонічна сонорність.

Тема 11. Художня логіка імпровізаційного мислення у джазі. Теоретичні аспекти джазової імпровізації. Варіаційна форма як традиційна основа імпровізаторського музикування у джазовому мистецтві. Музичні тексти джазових стандартів й евергрінів як типовий матеріал початкових тем для створення імпровізацій: гармонічна послідовність як імпульс та основа для формування імпровізації; інтонаційний зміст мелодії початкової теми як музичний ресурс для мотивної розробки у процесі

	імпровізації. Інтонаційні та метроритмічні особливості формування джазової імпровізації. Багатоаспектність поняття свінгу. Тема 12. Принципи та прийоми фактурної організації джазових музичних творів. Особливості фактуроутворення в різних жанрах та стильових напрямках джазової музики.
Види занять	Лекції, практичні заняття та самостійна робота.
Методи навчання	Метод лекційних та практичних занять; метод акустичної ілюстрації (метод звукової ілюстрації гармонізації джазових музичних творів в інтерпретації педагога), компаративний метод (метод порівняння ілюстрацій звукової реалізації різних варіантів формування гармонічної прогресії джазового музичного твору); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна персональна робота здобувачів вищої освіти.
Форми та методи оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль (має 60 балів): теоретичне опитування, виконання гармонічних послідовностей, що відповідають типовим джазовим музичним темам. Підсумковий семестровий контроль (має 40 балів): Диференційований залік / 3 семестр. Екзамен / 4, 5, 6 семестр здійснюються у формі звукової демонстрації 3-х хорусів імпровізації на кожну з двох запропонованих у білеті джазових тем з професійно обумовленої звукової реалізації з'єднання аранжованих акордів гармонічної прогресії однієї із запропонованих джазових тем (у тісному та у змішаному розташуванні).
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки використанню електронних сервісів Google Meet, Zoom, Viber, Telegram тощо, листуванню через e-mail, посиланню на Google Disk. Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	1. Aebersold, J. (2015). <i>How to Play Jazz for Piano: The Most Widely Used Improvisation Method on the Market</i>. Volume 1. Alfred Music. https://www.jazzbooks.com/mm5/merchant.mvc?Screen=PROD&Product_code=V01P 2. Gridley M. (2013). <i>Concise Guide to Jazz</i>. (7th ed.) Pearson

	Upper Saddle River, Seventh edition. New Jersey 07458. https://www.researchgate.net/profile/Mark-Gridley/publication/323848437_Instructor's_Resource_Manual_Seventh_edition_concise_guide_to_jazz_mark_c_gridley/links/5aafa647a6fdcc1bc0bcc6b6/Instructors-Resource-Manual-Seventh-edition-concise-guide-to-jazz-mark-c-gridley.pdf 3. Gridley M. C. (1993). <i>Jazz Styles: History and Analysis</i>. 5th ed. New York : Prentice-Hall. 4. Hodson R. (2007). <i>Interaction, Improvisation, and Interplay in Jazz</i>. Volume 1. No 2. New York : Routledge. https://www.researchgate.net/publication/250015233_Robert_Hodson_Interaction_Improvisation_and_Interplay_in_Jazz_New_York_and_London_Routledge_2007 DOI: https://doi.org/10.1558/jazz.v1i2.239 5. Phil DeGreg. (2015) <i>Jazz Keyboard Harmony: A Practical Voicing Method for All Musicians</i>. Alfred Music. https://pdfcoffee.com/phil-de-greg-jazz-keyboard-harmonypdf-4-pdf-free.html 6. The New Real Book. (2005). (Vol. 1 – 3) Petaluma: Sher Music Co. https://www.biblio.com/9780961470142 7. Tucker, S. (2012). Deconstructing the jazz tradition: The "subjectless subject" of new jazz studies. In D. Ake, C. H. Garrett, & D. Goldmark (Eds.), <i>Jazz/not jazz: The music and its boundaries</i> Berkeley, CA: University of California Press. https://www.degruyter.com/document/doi/10.1525/9780520951358-015/html
--	--

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Гармонія у джазі та імпровізація», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.